GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2015 m. gruodžio 10 d.[1]

Byla C-472/14

Canadian Oil Company Sweden AB,
Anders Rantén
prieš
Riksåklagaren

(Högsta domstolen (Aukščiausiasis Teismas, Švedija) pateiktas prašymaspriimti prejudicinį sprendimą)

„Cheminių medžiagų registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimai (REACH) — Derinimo aprėptis — Cheminių medžiagų registracija Europos cheminių medžiagų agentūroje prieš pateikiant rinkai — Lygiagreti pareiga registruoti chemines medžiagas, kurių pagaminama ar importuojama į valstybę narę verslo tikslais — SESV 34 ir 36 straipsniai — Kiekybinis importo apribojimas — Pateisinimas — Žmonių gyvybės ir sveikatos ir aplinkos apsauga — Proporcingumas“

1. Teikdamas Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas, Švedija, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) prašo patarti, ar dėl REACH reglamente[2] nustatyto reikalavimo pranešti apie chemines medžiagas, kad jos būtų įregistruotos, ir dėl Sutarties nuostatų dėl laisvo prekių judėjimo valstybės narės negali nacionaliniu lygmeniu nustatyti panašaus reikalavimo pranešti apie tokias medžiagas, kad jos būtų įregistruotos. Kiek REACH reglamentu derinamas pranešimas apie chemines medžiagas ir jų registravimas ir kiek veiksmų laisvės lieka valstybėms narėms, kad jos galėtų nustatyti savo cheminių medžiagų gamybos, pateikimo rinkai arba naudojimo politiką?

Teisės aktai

Europos Sąjungos teisė

2. Pagal SESV 34 straipsnį „tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės“. SESV 36 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės gali proporcingai riboti prekių judėjimą, jei tai pateisinama tam tikrais leistinais pagrindais, įskaitant žmonių ir gyvūnų sveikatos ir gyvybės apsaugą.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006, p. 1). REACH reglamento redakcija, svarbi pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, buvo redakcija su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 552/2009 (OL L 164, 2009, p. 7).

3. REACH reglamento preambulėje yra šios svarbios konstatuojamosios dalys:

(16) Šiame reglamente nustatomi konkretūs įsipareigojimai ir prievolės cheminių medžiagų – atskirų, esančių preparatų ir gaminių sudėtyje – gamintojams, importuotojams ir tolesniems naudotojams <…>

<…>

(19) <…> gamintojai ir importuotojai pagal registracijos nuostatas turėtų surinkti duomenis apie jų gaminamas ar importuojamas chemines medžiagas, naudotis šiais duomenimis vertindami su tokiomis cheminėmis medžiagomis susijusią riziką ir parengti bei rekomenduoti tinkamas rizikos valdymo priemones. Siekiant užtikrinti, kad jie iš tikrųjų laikytųsi šių įsipareigojimų, taip pat ir skaidrumo sumetimais, registruojant chemines medžiagas turėtų būti reikalaujama, kad jie [Europos cheminių medžiagų a]gentūrai[3] pateiktų dokumentaciją su visa minėta informacija. Registruotas chemines medžiagas turėtų būti leidžiama platinti vidaus rinkoje.

(20) <…> Jei Agentūra, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turi pagrindo manyti, jog cheminė medžiaga kelia riziką žmonių sveikatai ar aplinkai, ji, įtraukusi tą cheminę medžiagą į koreguojamąjį Bendrijos veiksmų planą dėl cheminių medžiagų vertinimo ir remdamasi valstybių narių kompetentingomis institucijomis, turėtų užtikrinti, kad ši cheminė medžiaga būtų įvertinta.

(21) Nors vertinimo metu apie chemines medžiagas sukaupta informacija pirmiausia turėtų naudotis gamintojai ir importuotojai, valdydami su jų cheminėmis medžiagomis susijusią riziką, ja taip pat galima naudotis inicijuojant autorizacijos ar apribojimų procedūras pagal šį reglamentą arba rizikos valdymo procedūras pagal kitus Bendrijos teisės aktus. Todėl reikėtų užtikrinti, kad ši informacija būtų pasiekiama kompetentingoms institucijoms ir jos galėtų ja naudotis minėtų procedūrų tikslais.

<…>

(44) Siekiant sukurti suderintą ir paprastą sistemą, visa registracijos dokumentacija turėtų būti pateikiama Agentūrai <…>

<…>

(103) Pasitelkdama Valstybių narių komitetą, Agentūra turėtų siekti, kad valstybių narių valdžios institucijos susitartų tarpusavyje dėl konkrečių klausimų, kuriems reikia suderinto požiūrio.

<…>

(105) Atsižvelgiant į išaugusią fizinių ar juridinių asmenų atsakomybę užtikrinti saugų cheminių medžiagų naudojimą, reikia sustiprinti teisės aktų reikalavimų vykdymo užtikrinimą. Todėl Agentūra turėtų sukurti valstybėms narėms forumą keistis informacija ir koordinuoti savo veiklą, susijusią su teisės aktų dėl cheminių medžiagų vykdymo užtikrinimu. <…>

<…>

(119) Įgyvendindamos Bendrijos teisės aktus valstybių narių kompetentingos institucijos, būdamos glaudžiai susijusios su suinteresuotais subjektais valstybėse narėse, taip pat turėtų padėti vykdyti pasikeitimą informacija apie cheminių medžiagų keliamą riziką ir fizinių ar juridinių asmenų

3 — Toliau vadinsiu Agentūra.

įsipareigojimus pagal chemines medžiagas reglamentuojančius teisės aktus. Taip pat būtina, kad Agentūra, Komisija ir valstybių narių kompetentingos institucijos glaudžiai bendradarbiautų ir užtikrintų bendro komunikavimo proceso darną bei veiksmingumą.“

4. REACH reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jo tikslas – užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, įskaitant cheminių medžiagų pavojaus vertinimo alternatyvių metodų skatinimą, taip pat laisvą cheminių medžiagų judėjimą vidaus rinkoje, kartu didinant konkurencingumą ir skatinant inovacijas. 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad REACH reglamentu nustatomos nuostatos dėl cheminių medžiagų ir mišinių, taikomos tokių cheminių medžiagų – atskirų ir esančių mišinių ar gaminių sudėtyje – gamybai, tiekimui rinkai ar naudojimui ir mišinių tiekimui rinkai. Remiantis 1 straipsnio 3 dalimi, REACH reglamentas grindžiamas principu, pagal kurį gamintojams, importuotojams ir tolesniems naudotojams tenka atsakomybė užtikrinti, kad jų gaminamos, tiekiamos rinkai ar naudojamos cheminės medžiagos neturėtų neigiamo poveikio žmonių sveikatai arba aplinkai.

5. 3 straipsnyje pateiktos šios apibrėžtys:

„1) cheminė medžiaga – natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, įskaitant priedus, reikalingus jo stabilumui išlaikyti, ir priemaišas, atsirandančias gaminant, išskyrus tirpiklius, kurie gali būti atskirti nedarant poveikio medžiagos stabilumui ar nepakeičiant jos sudėties;

2) cheminis mišinys – dviejų ar daugiau cheminių medžiagų mišinys ar tirpalas;

3) gaminys – daiktas, kuris gaminamas įgijo konkrečią formą ar struktūrą, labiau nulemiančią jo naudojimo paskirtį nei jo cheminė sudėtis;

<…>

13) tolesnis naudotojas – Bendrijoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, bet ne gamintojas ar importuotojas, naudojantis cheminę medžiagą – atskirą ar esančią preparato sudėtyje – savo pramoninėje ar profesionalioje veikloje. Platintojas ar vartotojas nelaikomas tolesniu naudotoju <…>

<…>

37) poveikio scenarijus – sąlygų rinkinys, įskaitant veiklos sąlygas ir rizikos valdymo priemones, kuriame aprašoma, kaip cheminė medžiaga gaminama arba naudojama per jos gyvavimo ciklą ir kaip gamintojas ar importuotojas kontroliuoja arba rekomenduoja tolesniam naudotojui kontroliuoti poveikį žmonėms ir aplinkai. Šis poveikio scenarijus gali būti skirtas vienam konkrečiam procesui ar naudojimo būdui, arba keliems procesams ar naudojimo būdams;

<…>“

6. II antraštinėje dalyje („Cheminių medžiagų registravimas“) esančiame 5 straipsnyje („Nėra duomenų, nėra rinkos“) nustatyta: „Laikantis 6, 7, 21 ir 23 straipsnių, chemines medžiagas – atskiras ir esančias mišinių ar gaminių sudėtyje – draudžiama Bendrijoje gaminti ar tiekti rinkai, jei jos nėra įregistruotos pagal atitinkamas šios antraštinės dalies nuostatas, kai to reikalaujama.“

7. Remiantis 6 straipsnio 1 dalimi, gamintojas arba importuotojas, per metus pagaminantis arba importuojantis ne mažiau kaip 1 toną cheminės medžiagos – atskiros arba esančios vieno ar kelių mišinių sudėtyje, – pateikia Agentūrai registracijos dokumentaciją, išskyrus atvejus, kai REACH reglamente numatyta kitaip. Be to, remiantis 7 straipsnio 1 dalimi, gaminių gamintojas ar

importuotojas pateikia Agentūrai registracijos dokumentaciją įregistruoti tų gaminių sudėtyje esančią cheminę medžiagą, jei tų gaminių sudėtyje esančios cheminės medžiagos kiekis per metus sudaro daugiau kaip 1 toną vienam gamintojui ar importuotojui ir numatoma, kad cheminė medžiaga išsiskirs įprastinėmis arba pagrįstai numanomomis naudojimo sąlygomis.

8. Remiantis 10 straipsnio a punktu, vykdant registravimą pateikiama techninė dokumentacija, kurioje pirmiausia nurodoma gamintojo (-ų) ar importuotojo (-ų) tapatybė, cheminės medžiagos tapatybė, informacija apie cheminės medžiagos gamybą ir naudojimą (naudojimo būdus) (ši informacija atspindi visus registruotojo nustatytus naudojimo būdus), cheminės medžiagos klasifikacija, ženklinimas ir cheminės medžiagos saugaus naudojimo rekomendacijos; išsamūs reikalavimai, kokia informacija turi būti nurodoma techninėje dokumentacijoje, nustatyti REACH reglamento VI–XI prieduose. Remiantis 10 straipsnio b punktu, kartu su pranešimu Agentūrai turi būti teikiama cheminės saugos ataskaita.

9. 37 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad tolesnis cheminės medžiagos – atskiros ar esančios mišinio sudėtyje – naudotojas parengia cheminės saugos ataskaitą dėl kiekvieno naudojimo būdo, neatitinkančio sąlygų, aprašytų saugos duomenų lape pateiktame poveikio scenarijuje arba, kur tinkama, naudojimo ir poveikio kategorijoje, arba dėl kiekvieno naudojimo būdo, kurio tiekėjas nerekomenduoja. Remiantis 38 straipsnio 1 ir 2 dalimis, tolesnis naudotojas, prieš pradėdamas konkrečiu būdu naudoti cheminę medžiagą, kurią pirmesnis tiekimo grandinės dalyvis įregistravo pagal 6 straipsnį, ar prieš tęsdamas tokį naudojimą, praneša Agentūrai, be kita ko, savo tapatybę ir kontaktinius duomenis, cheminės (-ių) medžiagos (-ų) registracijos numerį (-ius), jei toks (-ių) yra, cheminės (-ių) medžiagos (-ų) tapatybę, gamintojo (-ų), importuotojo (-ų) arba kito tiekėjo tapatybę ir trumpą bendrą naudojimo būdo (-ų) ir naudojimo būdo (-ų) sąlygų aprašymą.

10. Iš esmės pagal 56 straipsnio 1 dalį į XIV priedą įtrauktas chemines medžiagas galima teikti rinkai tik gavus Komisijos autorizaciją. 56 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad iš esmės tolesnis naudotojas gali naudoti kriterijus atitinkančią cheminę medžiagą neprašydamas naujos autorizacijos, jei ją naudodamas jis laikosi sąlygų, kurios dėl šio naudojimo būdo nurodytos pirmesniam tiekimo grandinės dalyviui suteiktoje autorizacijoje. 57 straipsnyje išvardytos cheminių medžiagų, kurios gali būti įtrauktos į XIV priedą, kategorijos. Šias kategorijas sudaro cheminės medžiagos, atitinkančios kancerogeninių, mutageninių arba toksiškų reprodukcijai cheminių medžiagų klasifikavimo kriterijus [4]. 59 straipsnyje nustatyta kandidatinių cheminių medžiagų, kurios gali būti įtrauktos į XIV priedą, sąrašo sudarymo tvarka. Remiantis 59 straipsnio 3 dalimi, valstybė narė, laikydamasi XV priedo, gali parengti dokumentaciją apie chemines medžiagas, kurios, jos manymu, atitinka 57 straipsnyje nurodytus kriterijus, ir perduoti jį Agentūrai [5].

11. 67 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad cheminę medžiagą ir mišinio ar gaminio sudėtyje esančią cheminę medžiagą, kuriai pagal XVII priedą taikomas apribojimas, draudžiama gaminti, tiekti rinkai arba naudoti, jei ji neatitinka to apribojimo sąlygų. 68 straipsnio 1 dalyje numatyta: „Jei gaminant, naudojant ar tiekiant rinkai chemines medžiagas kyla nepriimtina rizika žmonių sveikatai ar aplinkai ir šią problemą reikia spręsti visos Bendrijos mastu, <...> iš dalies keičiamas XVII priedas nustatant naujus apribojimus arba iš dalies keičiant <...> esamus apribojimus <...>“ 69 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jei valstybė narė mano, kad cheminės medžiagos ir mišinio ar gaminio sudėtyje esančios cheminės medžiagos gamyba, tiekimas rinkai ar naudojimas kelia riziką žmonių sveikatai ar aplinkai, kuri nėra tinkamai kontroliuojama ir turi būti valdoma visos Bendrijos mastu, ji pateikia Agentūrai XV priedo reikalavimus atitinkančią dokumentaciją, kad būtų inicijuota apribojimų nustatymo tvarka.

4 — Tokia klasifikacija pateikta 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvoje 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklinimą etiketėmis, suderinimo (OL 196, 1967, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 27).

5 — XV priede nustatyta, kad tokiame pasiūlyme turi būti nurodyta pirmiausia atitinkamos (-ų) cheminės (-ių) medžiagos (-ų) tapatybė, turima informacija apie naudojimą ir poveikį bei informacija apie alternatyvias chemines medžiagas ir technologijas.

12. Pagal 76 straipsnio 1 dalies e punktą viena iš Agentūros sudedamųjų dalių yra Valstybių narių komitetas, kuris atsako už nuomonių apie Agentūros ar valstybių narių pasiūlytų sprendimų projektus ir pasiūlymus dėl didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų galimų skirtumų suderinimą.

13. Pagal 125 straipsnį valstybės narės „įgyvendina valstybės kontrolės priemonių sistemą ir, atsižvelgdamos į aplinkybes, imasi kitų veiksmų“. Pagal 117 ir 127 straipsnius kas penkerius metus valstybės narės pateikia Komisijai ataskaitą apie REACH reglamento veikimą jų teritorijoje, apimančią skyrius apie įvertinimą ir vykdymą ir ankstesnį ataskaitos laikotarpį atliktų oficialių patikrinimų rezultatus.

14. 128 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Atsižvelgiant į 2 dalį, valstybės narės negali uždrausti, apriboti ar kliudyti gaminti, importuoti, tiekti rinkai arba naudoti cheminę medžiagą – atskirą ar esančią mišinio ar gaminio sudėtyje, kuriai taikomas šis reglamentas, jei ji atitinka šio reglamento reikalavimus ir tam tikrais atvejais Bendrijos teisės aktus, priimtus šiam reglamentui įgyvendinti.

2. Nė viena šio reglamento nuostata nekliudo valstybėms narėms taikyti esamas ar nustatyti naujas nacionalines taisykles, skirtas apsaugoti darbuotojus, žmonių sveikatą ir aplinką, taikomas tais atvejais, kai šiuo reglamentu nėra suderinti cheminės medžiagos gamybos, tiekimo rinkai ar naudojimo reikalavimai.“

Švedijos teisė

15. Pagal Aplinkosaugos kodekso (*Miljöbalken*) 14 skyriaus 12 straipsnį Švedijoje verslo tikslais gaminamus arba į ją importuojamus cheminius produktus kompetentinga nacionalinė institucija turi įregistruoti registre (toliau – Švedijos produktų registras). Pagal Aplinkosaugos kodekso 14 skyriaus 2 straipsnio 1 dalį cheminis produktas yra cheminė medžiaga ar cheminių medžiagų preparatas, kuris nėra gaminys.

16. Pagal Aplinkosaugos kodekso 29 skyriaus 5 straipsnio 5 dalį asmuo, tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžiantis pagal 14 skyriaus 12 straipsnį nustatytą pareigą pateikti registracijos pranešimą, laikomas kaltu dėl kliudymo atlikti aplinkosaugos patikrinimus ir jam gali būti skirta bauda arba laisvės atėmimo iki dvejų metų bausmė.

17. Vyriausybė įgyvendino Aplinkosaugos kodekso 14 skyriaus 12 straipsnį priimdama Nutarimą dėl cheminių produktų ir biotechninių organizmų (*Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer*, toliau – Nutarimas). Iš esmės pagal Nutarimą asmuo, verslo tikslais Švedijoje gaminantis arba į ją importuojantis 100 ar daugiau kilogramų cheminio produkto per metus, privalo pranešti apie tokią gamybą ar importą Cheminių medžiagų inspekcijai (*Kemikalieinspektionen*) [6].

18. Pagal Cheminių medžiagų inspekcijos cheminių produktų ir biotechninių organizmų taisyklių (*Föreskrifter om kemiska produkter och biotechniska organismer*, toliau – Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklės) 3 skyriaus 4 straipsnį turi būti teikiama pirmiausia ši informacija: i) pranešimą turinčio pateikti asmens pavardė arba bendrovės pavadinimas, adresas ir telefono numeris; ii) produkto pavadinimas ir, jei taikytina, bendrinis pavadinimas; iii) produkto statistinis numeris; iv) informacija apie tai, ar pranešimą turintis pateikti asmuo yra produkto gamintojas arba importavo jį iš bendrosios rinkos ar iš trečiosios šalies; v) informacija apie tai, ar produktui buvo suteiktas naujas prekybinis pavadinimas, naujas prekės pavadinimas arba naujas žymėjimas; vi) tai, ar produktas bus skirtas vartotojų asmeniniam naudojimui; vii) produkto pagrindinis naudojimas arba, kiek tai susiję su

6 — Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ši taisyklė minima tik dėl cheminių produktų importo į Švediją. Tačiau iš Švedijos ir Komisijos rašytinių pastabų matyti, kad ji taikoma ir cheminių produktų gamybai.

produktais, kurie naudojami gamyboje kaip pirminis produktas arba sudedamoji dalis gaminant pirminį produktą, produkto naudojimo ne daugiau kaip trijose verslo srityse numatomas procentinis pasiskirstymas; viii) kiek tai susiję su pranešimą turinčio pateikti asmens eksportuojamais produktais, informacija apie apytikslį eksporto procentą; ix) produkto funkcija; x) medžiagos pavadinimas ir visų į sudėtį įeinančių medžiagų, kurios pirmiausia priskiriamos prie kancerogeninių, mutageninių, toksiškų reprodukcijai arba jautrinančių cheminių medžiagų klasės, koncentracija; xi) (dėl tam tikrų dažų, lakų ar transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų) informacija apie pakategorę, kuriai priskirta medžiaga, ir „g / l“ išreikštą lakiųjų organinių junginių koncentraciją paruoštame naudoti produkte; xii) informacija apie tai, kurios medžiagos produkto sudėtyje yra konservantai ir kokia kiekvienos jų koncentracija.

19. Pagal Cheminių medžiagų inspekcijos taisykles reikalaujama pranešti asmens, kuris privalo pranešti, vardą, pavardę, adresą ir telefono numerį kuo skubiau, ne vėliau kaip iki veiklos pradžios. Visa likusi informacija Cheminių medžiagų inspekcijai pateikiama ne vėliau kaip iki kalendorinių metų, einančių po tų, kuriais atsirado pareiga pranešti apie produktą, vasario 28 d.

Faktinės aplinkybės, procesas ir pateikti klausimai

20. 2013 m. balandžio 24 d. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skanijos ir Blekingės apeliacinis teismas, toliau – *Hovrätten*) pripažino Anders Rantén kaltu dėl kliudymo atlikti aplinkosaugos patikrinimus pagal Aplinkosaugos kodekso 29 skyriaus 5 straipsnio 5 dalį. A. Rantén iki 2010 m. vasario 28 d. nepranešė Cheminių medžiagų inspekcijai, kad 2009 m. *Canadian Oil Company Sweden AB* (toliau – *Canadian Oil*) importavo į Švediją 392 tonas cheminių produktų[7]. Kadangi A. Rantén buvo atsakingas už tą importą, *Hovrätten* skyrė jam baudą – po 100 SEK per dieną už 60 dienų[8]. Be to, *Hovrätten* skyrė 200 000 SEK baudą *Canadian Oil*[9].

21. Pagrindinėje byloje neginčijama, kad *Canadian Oil* tas chemines medžiagas į Švediją importavo laikydamasi registracijos reikalavimų pagal REACH reglamentą.

22. A. Rantén ir *Canadian Oil* pateikė apeliaciją dėl *Hovrätten* sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Šis sustabdė bylos nagrinėjimą ir paprašė priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

„1. Ar [REACH reglamentui] prieštarauja tai, kad asmuo, verslo tikslais importavęs į Švediją cheminį produktą, apie kurį privalu pranešti pagal REACH reglamentą, pagal Švedijos teisės aktus įpareigojamas taip pat pranešti Cheminių medžiagų inspekcijai, kad produktas būtų įregistruotas Švedijos produktų registre?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar Švedijoje nustatyta pareiga pranešti prieštarauja SESV 34 straipsniui, atsižvelgiant į SESV 36 straipsnyje numatytas išimtis?“

23. Ieškovai pagrindinėje byloje pateikė labai glaustas rašytines pastabas, kuriose iš esmės nurodė, kad toliau remia visas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktas pastabas. Rašytines pastabas taip pat pateikė Danijos, Suomijos, Norvegijos, Švedijos vyriausybės ir Europos Komisija. 2015 m. rugsėjo 10 d. teismo posėdyje žodines pastabas pateikė pagrindinės bylos ieškovai, Norvegijos, Švedijos vyriausybės ir Komisija.

7 — Iš nacionalinės bylos medžiagos, pateiktos Teisingumo Teismui, matyti, kad *Canadian Oil* importuoja cheminius produktus iš kitų ES valstybių narių.

8 — Iš viso apie 640 EUR pagal šio teksto rengimo dieną galiojusį valiutos keitimo kursą.

9 — Iš viso apie 21 300 EUR pagal šio teksto rengimo dieną galiojusį valiutos keitimo kursą.

Vertinimas

Preliminarios pastabos

24. Iš pagrindinės bylos matyti, kad toje byloje nagrinėjamas nacionalinis pranešimo ir registravimo reikalavimas iš dalies sutampa su REACH reglamente nustatytu pranešimo ir registravimo reikalavimu [10]. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagal pastarąjį reikalavimą valstybėms narėms lieka kokia nors veiksmų laisvė nustatyti papildomą pranešimo apie cheminius produktus ir jų registravimo reikalavimą.

25. Šis klausimas susijęs su cheminių produktų *importu* į Švediją. Tačiau jis kyla ir dėl cheminių produktų *gamybos* toje valstybėje narėje. Pagrindinėje byloje nagrinėjamas papildomas pranešimo ir registravimo reikalavimas taikomas ir importui, ir gamybai [11]. Taigi mano argumentai dėl pirmojo klausimo taikytini ir cheminių produktų gamybai. Tačiau antrasis klausimas susijęs konkrečiai su laisvo prekių judėjimo kliūtimi, kuria gali tapti reikalavimas pranešti apie cheminius produktus, kad jie būtų įregistruoti Švedijos produktų registre, nes jis taikomas iš kitų valstybių narių į Švediją importuojamiems cheminiams produktams.

26. Be to, neginčijama, kad pagrindinėje byloje galima patvirtinti A. Rantén ir *Canadian Oil* skirtas baudas tik jeigu nagrinėjamas pranešimo ir registravimo reikalavimas atitinka REACH reglamentą ir SESV 34 ir 36 straipsnius.

27. Teismo posėdyje pagrindinės bylos ieškovai skyrė šiek tiek dėmesio mokesčiams, kuriuos Švedijoje privaloma mokėti už cheminių produktų gamybą arba importą. Iš esmės jie teigė, kad tie mokesčiai, apskaičiuojami už Švedijos produktų registre įregistruotus kiekius, nesusiję su faktinėmis išlaidomis, kurių kompetentingos institucijos patiria stebėdamos cheminius produktus, ir kliudo laisvam judėjimui vidaus rinkoje, nes imami už cheminių produktų importą į Švediją. *Canadian Oil* pridūrė, kad tie mokesčiai yra didelė našta mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir kad dėl to jie neatitinka REACH reglamento preambulės 8 konstatuojamojoje dalyje nustatyto tikslo [12].

28. Tačiau šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs tik su tuo, ar pagal ES teisę valstybėms narėms draudžiama reikalauti iš asmenų, verslo tikslais importuojančių cheminį produktą į valstybę narę, pranešti apie jį nacionalinei institucijai, kad tas produktas būtų įregistruotas cheminių produktų registre. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neklausia, ar mokesčiai, imami už į Švediją importuojamus cheminius produktus, atitinka ES teisę [13].

29. Galiausiai Teisingumo Teismo atsakymai į prejudicinius klausimus bus itin svarbūs Danijai, Suomijai ir Norvegijai [14], nes šiose šalyse yra į Švedijos produktų registrą panašūs cheminių produktų registrai, kuriais naudojantis vyksta informacijos mainai su SPIN duomenų baze (Šiaurės šalių medžiagų, esančių preparatų sudėtyje, duomenų bazė) [15].

10 — Išsamesnį abiejų reikalavimų palyginimą žr. šios išvados 41–44 punktuose.

11 — Aplinkosaugos kodekso 14 skyriaus 12 straipsnis.

12 — Toje konstatuojamojoje dalyje teigiama: „Ypač reikėtų atsižvelgti į galimą šio reglamento poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) ir būtinybę išvengti jų diskriminavimo.“

13 — Taigi suprantama, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia jokios informacijos apie tokių mokesčių teisinį pagrindą, dydį ar apskaičiavimo būdą. Jis tiesiog mini *Hovrätten* nustatytą faktą, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas produktų registras, be kita ko, naudojamas mokesčiams už chemines medžiagas apskaičiuoti siekiant finansuoti stebėsenos veiklą (nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 25 punktas).

14 — REACH reglamentas taikomas Norvegijoje remiantis 2008 m. kovo 14 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 25/2008, iš dalies keičiančiu EEE susitarimo II priedą („Techniniai reglamentai, standartai, tyrimai ir sertifikavimas“) (OL L 182, 2008, p. 11).

15 — Prie duomenų bazės galima prisijungti adresu http://195.215.202.233/DotNetNuke/default.aspx.

Ar pagal REACH reglamentą valstybei narei draudžiama reikalauti pranešti apie į jos teritoriją importuojamus cheminius produktus, kad jie būtų įregistruoti cheminių produktų registre, net jeigu tiems produktams jau taikomas pranešimo ir registravimo reikalavimas pagal tą reglamentą (pirmasis klausimas)?

30. Pirmasis klausimas iš esmės susijęs REACH reglamento 128 straipsnio aiškinimu. Pagal 128 straipsnio 1 dalį valstybės narės iš esmės negali uždrausti, apriboti cheminių medžiagų, kurioms taikomas tas reglamentas ir kurios atitinka jo reikalavimus, judėjimo ar jam kliudyti. Vadinasi, pirmiausia cheminės medžiagos, kurioms pagal REACH reglamentą taikomas pranešimo ir registravimo reikalavimas (kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamos 392 tonos į Švediją importuotų cheminių medžiagų), gali judėti vidaus rinkoje po įregistravimo ES registre [16].

31. Tačiau pagal 128 straipsnio 1 dalies įžanginį sakinį ta taisyklė taikoma „[a]tsižvelgiant į 2 dalį“. Ši nuostata nekliudo valstybėms narėms taikyti esamų ar nustatyti naujų nacionalinių taisyklių, skirtų darbuotojams, žmonių sveikatai ir aplinkai apsaugoti, taikomų tais atvejais, kai šiuo reglamentu nesuderinti cheminės medžiagos gamybos, tiekimo rinkai ar naudojimo reikalavimai.

32. Pirminiame Komisijos pasiūlyme 128 straipsnio 2 dalies nebuvo [17]. Tačiau diskusijose Taryboje „buvo dar kartą pabrėžta, kaip svarbu išlaikyti gebėjimą nacionaliniu lygiu spręsti problemas ir išlaikyti galimybę vertinti chemines medžiagas, kurios gali kelti riziką žmonių sveikatai ir (arba) aplinkai“ [18]. Taigi Tarybos dauguma pritarė, kad tokia papildoma nuostata būtų įtraukta [19], o tai reiškia, jog cheminių medžiagų gamybos, teikimo rinkai arba naudojimo reikalavimai REACH reglamentu suderinami tik tam tikrais atvejais [20].

33. 128 straipsnio 2 dalyje faktiškai įtvirtintos dvi sąlygos. Pirma, valstybėms narėms suteikiamas lankstumas tik tais atvejais, kai REACH reglamentu *nederinami* cheminių medžiagų gamybos, pateikimo rinkai arba naudojimo reikalavimai [21]. Antra, tuo remiantis patvirtintų nacionalinių priemonių tikslas turi būti apsaugoti darbuotojus, žmonių sveikatą arba aplinką.

34. Pagrindinėje byloje nagrinėjamo nacionalinio pranešimo ir registravimo reikalavimo tikslas yra iš esmės apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką [22]. Taigi lemiamą reikšmę šiuo atveju įgyja klausimas, ar REACH reglamento nuostatos, pagal kurias reikalaujama pranešti apie chemines medžiagas ir jas įregistruoti, užtikrina tokį suderinimą, dėl kurio negalima nustatyti panašaus pobūdžio nacionalinio reikalavimo.

16 — 19 konstatuojamoji dalis. Kad cheminė medžiaga galėtų judėti vidaus rinkoje, gali tekti įvykdyti papildomas sąlygas (pirmiausia žr. REACH reglamento 56 straipsnio 1 dalį ir 67 straipsnio 1 dalį).

17 — Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), kuriuo įsteigiama Europos cheminių medžiagų agentūra ir iš dalies pakeičiama Direktyva 1999/45/EB bei Reglamentas (EB) dėl patvarių organinių teršalų, COM(2003) 644 *final*. Pasiūlymo 125 straipsnyje buvo pateikta tik esmė tos nuostatos, kuri vėliau tapo REACH reglamento 128 straipsnio 1 dalimi.

18 — 2005 m. birželio 6 ir 7 d. Liuksemburge vykusio 2665 Konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų) tarybos posėdžio pranešimas spaudai, C/05/133, p. 9.

19 — Tarybos generalinio sekretoriato bendrosios gairės dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB ir Reglamentą (EB) dėl patvariųjų organinių teršalų, ir dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 67/548/EEB siekiant suderinti ją su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų, Tarybos dokumentas 15472/05, 2005 m. gruodžio 8 d., p. 6.

20 — Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri*, C-358/11, EU:C:2013:142, 33 punktą.

21 — Valstybės narės, priešingai, turi teisę priimti apsaugos priemones nukrypdamos nuo suderintų taisyklių tik paisydamos griežtų procedūrinių ir materialinių sąlygų, nustatytų REACH reglamento 129 straipsnyje.

22 — Dėl šių tikslų taip pat žr. šios išvados 40 punktą.

35. Kaip neseniai nusprendė Teisingumo Teismas, REACH reglamentu nustatoma integruota cheminių medžiagų stebėsenos sistema, apimanti ir jų registraciją, įvertinimą, taip pat autorizaciją ir tam tikrus galimus naudojimo apribojimus [23]. Komisija pasiūlymo įžangoje pristatė pagrindinius su šiais aspektais susijusius principus. Ji nurodė, kad REACH sistemą sudaro: pirma, registracija (dėl kurios pramonė turi gauti reikiamą informaciją apie chemines medžiagas ir ją naudoti, kad medžiagos būtų tvarkomos saugiai), taip pat įvertinimas (kuris leidžia patikrinti, ar pramonė laikosi savo pareigų) ir labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų autorizacija (jei su jų naudojimo būdais susijusi rizika pakankamai kontroliuojama, jei jų socialinė ir ekonominė nauda didesnė už riziką ir jei nėra tinkamų alternatyvių cheminių medžiagų ar technologijų), galiausiai – apribojimų nustatymo procedūra (kuria užtikrinama apsauga siekiant suvaldyti riziką, kurios nepavyko pakankamai suvaldyti kitose REACH sistemos dalyse) [24].

36. Remiantis šiais principais, pagal REACH reglamentą atsakomybė už cheminių medžiagų analizę tenka pramonei. Tam nustatoma daug su informacija susijusių mechanizmų, kurių tikslas visoje tiekimo grandinėje – nustatyti pavojingas savybes ir valdyti riziką siekiant išvengti neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai [25]. Todėl gamintojai ir importuotojai turėtų pirmiausia surinkti duomenis apie jų gaminamas ar importuojamas chemines medžiagas, naudotis šiais duomenimis vertindami su tokiomis cheminėmis medžiagomis susijusią riziką, taip pat parengti ir rekomenduoti tinkamas rizikos valdymo priemones [26]. Kol gamintojai arba importuotojai nepateikia tokios informacijos Agentūrai, kad ji ją įregistruotų, cheminės medžiagos negali būti gaminamos arba teikiamos rinkai Europos Sąjungoje (principas „nėra duomenų, nėra rinkos“).

37. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, dabar apsvarstysiu, ar pagal REACH reglamentą draudžiama nustatyti nacionalinį pranešimo ir registravimo reikalavimą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į to reglamento tikslus ir juo užtikrinamą suderinimo lygį.

38. Sprendime *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri* [27] Teisingumo Teismas paaiškino, kiek REACH reglamentu suderinami cheminių medžiagų naudojimo *apribojimai*. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „REACH reglamento 67 straipsnio 1 dalyje nurodytos cheminės medžiagos gamybai, tiekimui rinkai arba naudojimui negalima taikyti kitų sąlygų nei tos, kurios jame numatytos ir dėl kurių, kaip matyti iš to paties reglamento 68 straipsnio 1 dalies ir 69 straipsnio nuostatų, būtina imtis „veiksmų visos Bendrijos mastu““ [28]. Taigi iš esmės nustatyta, kad kitų, ne REACH reglamente nustatytų, sąlygų priėmimas valstybėse narėse nesuderinamas su to reglamento tikslais, būtent su jo 67 ir 128 straipsniais [29]. Mano nuomone, tokie pat argumentai turi būti taikomi ir cheminių medžiagų autorizacijai. Jeigu Komisijos tinkamai autorizuotos cheminės medžiagos būtų dar kartą autorizuojamos nacionaliniu lygmeniu, tai aiškiai pakenktų REACH reglamentu sukurtai integruotai autorizacijos sistemai, taigi ir 128 straipsnio 1 dalyje nustatytam principui, kad reglamentą atitinkančios cheminės medžiagos gali laisvai judėti vidaus rinkoje [30].

39. Tačiau, mano nuomone, Teisingumo Teismo argumentų dėl REACH reglamentu užtikrinamo *apribojimų* (ir *autorizacijos*) suderinimo lygio negalima pritaikyti šioje byloje, susijusioje su cheminių medžiagų *registracijos* suderinimo lygiu. Pagrindinėje byloje nagrinėjamas pranešimo ir registravimo reikalavimas nėra būtinoji sąlyga, kad cheminį produktą būtų galima teikti Švedijos rinkai. Pirmiausia iš Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklių 4 straipsnio matyti, kad šis reikalavimas yra tiesiog

23 — Sprendimo *FCD ir FMB*, C-106/14, EU:C:2015:576, 32 punktas.
24 — Sprendimo *FCD ir FMB*, C-106/14, EU:C:2015:576, 32 punktas.
25 — Sprendimo *FCD ir FMB*, C-106/14, EU:C:2015:576, 33 punktas.
26 — REACH reglamento preambulės 19 konstatuojamoji dalis.
27 — C-358/11, EU:C:2013:142.
28 — Sprendimo *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri*, C-358/11, EU:C:2013:142, 35 punktas.
29 — Sprendimo *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri*, C-358/11, EU:C:2013:142, 37 ir 38 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.
30 — Tokiai papildomai autorizacijai būtų galima pritarti tik pagal REACH reglamento 129 straipsnyje išdėstytą apsaugos nuostatą.

formalumas, susijęs su cheminių produktų gamyba arba importu. Be to, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos akivaizdu, kad nesilaikant šio reikalavimo tokių produktų teikimas rinkai netampa neteisėtas. Tokiu atveju asmenys, kurie nevykdo savo pareigos pranešti, tiesiog baudžiami bauda arba laisvės atėmimu [31].

40. Be to, Švedijos produktų registro tikslas yra pateikti cheminių produktų (t. y. cheminių medžiagų ir cheminių medžiagų preparatų, kurie nėra gaminiai) [32], verslo ir jų naudojimo tikslais gaminamų Švedijoje arba į ją importuojamų, apžvalgą. Tokia apžvalga atlieka įvairias funkcijas [33]. Pirma, ja kaip duomenų baze naudojasi Cheminių medžiagų inspekcija ir kitos institucijos, vykdančios cheminių produktų stebėseną. Prieš patikrinimus ši duomenų bazė suteikia tokioms institucijoms naudingos informacijos apie ekonominės veiklos vykdytojus ir jų gaminamus ar importuojamus produktus. Tai padeda valdžios institucijoms pasirinkti, kuriuos įrenginius reikia patikrinti remiantis rizikos įvertinimu. Teismo posėdyje Švedijos vyriausybė nurodė, kad, be Cheminių medžiagų inspekcijos, duomenų baze naudojasi apsinuodijimų kontrolės centrai, gaisrininkai (kuriems, pavyzdžiui, gali prireikti informacijos apie chemines medžiagas, esančias avarijos vietoje), įstaigos, atsakingos už įslaptintų įrenginių patikrinimus, ir vietos valdžios institucijos. Antra, informacija Švedijos produktų registre naudojamasi kaip pagrindu apskaičiuojant mokesčius už chemines medžiagas, kuriais finansuojama cheminių produktų stebėsenos veikla. Trečia, Švedijos produktų registras padeda teikti statistikos duomenis, įskaitant oficialią statistiką apie cheminių medžiagų naudojimą ir pardavimą, ir analizuoti tendencijas. Galiausiai Švedijos produktų registru naudojasi nacionalinės kompetentingos institucijos formuodamos aplinkos politiką, įskaitant politiką ES lygmeniu, ir mokslinių tyrimų tikslais.

41. Atsižvelgiant į šiuos tikslus ir su jais susijusį poreikį pateikti verslo tikslais Švedijoje gaminamų arba į ją importuojamų cheminių produktų apžvalgą, įskaitant jų tikslią buvimo vietą toje valstybėje narėje, tampa aišku, kodėl Švedijos produktų registro ir ES registro taikymo sritis ir juose esanti detali informacija gerokai skiriasi.

42. Registracija pagal REACH reglamentą susijusi su cheminių medžiagų gamyba arba teikimu rinkai Europos Sąjungoje apskritai, atsižvelgiant į tikslą sukurti integruotą ES lygmens sistemą [34]. Tai registracijai reikia, kad pramonė teiktų svarbią informaciją apie chemines medžiagas ir naudotųsi tais duomenimis saugiai valdydama tas medžiagas. Tačiau nepateikiama cheminių medžiagų gamybos arba teikimo rinkai kiekvienoje valstybėje narėje apžvalgos.

43. Taigi neginčijama, jog pagal REACH reglamentą iš esmės nereikalaujama, kad chemines medžiagas registruotų tolesni naudotojai [35]. Tolesnis naudotojas privalo pranešti Agentūrai savo tapatybę, kontaktinius duomenis ir cheminę (-es) medžiagą (-as), kurią (-ias) jis naudoja, iš esmės tik tuo atveju, jeigu jis ketina naudoti įregistruotą cheminę medžiagą konkrečiu būdu, kuris dar neįregistruotas arba kurio tiekėjas nerekomenduoja [36]. Taigi, kaip teisingai nurodo Švedijos vyriausybė ir Komisija, ES registras neteikia nacionalinėms valdžios institucijoms sistemingos informacijos apie tai, kur ir kokiais kiekiais Europos Sąjungoje įregistruotą cheminę medžiagą naudoja tolesni naudotojai. Tačiau tolesnis naudotojas, importuojantis į Švediją bent 100 kilogramų tam tikro cheminio produkto per metus, privalo pranešti apie jį Cheminių medžiagų inspekcijai.

31 — Žr. 16 punktą.

32 — Aplinkosaugos kodekso 14 skyriaus 2 straipsnio 1 dalis.

33 — Švedijos vyriausybės ir Komisijos pastabos šiuo klausimu atitinka *Hovrätten* nustatytų faktų santrauką, pateiktą nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tų faktų neginčija.

34 — Žr. šios išvados 35 punktą.

35 — Išskyrus atvejus, kai tolesnis naudotojas yra ir gaminių, kurių sudėtyje yra cheminių medžiagų, gamintojas, kuriam nustatyta registravimo pareiga pagal REACH reglamento 7 straipsnį.

36 — REACH reglamento 37 straipsnio 4 dalis ir 38 straipsnis.

44. Konkrečiais Švedijos produktų registro tikslais taip pat paaiškinama, kodėl skiriasi dviejų registrų aprėptis, susijusi su registruotinų cheminių produktų kategorijomis ir turima informacija apie kiekvieną produktą. Taigi, pagal Aplinkosaugos kodeksą pranešimo ir registravimo reikalavimas taikomas Švedijos cheminių produktų gamintojams ir importuotojams, kurie gamina arba importuoja bent 100 kilogramų cheminio produkto per metus. Reikalavimas registruoti ES registre taikomas tik cheminės medžiagos – atskiros arba esančios vieno ar daugiau mišinių sudėtyje – gamintojui arba importuotojui, kai jos kiekis per metus yra viena tona ar daugiau [37]. Be to, pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinis pranešimo ir registravimo reikalavimas taikomas visiems cheminiams produktams, t. y. taip pat cheminių medžiagų *preparatams*, o registravimo reikalavimas pagal REACH reglamentą galioja tik pačioms *cheminėms medžiagoms* (net jeigu jos yra mišinio ar gaminio sudėtyje) [38]. Be to, kai kurios Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklėse numatytos informacijos kategorijos tik arba iš esmės susijusios su preparatais [39], arba (bendresne prasme) aprėpia daugiau informacijos, nei reikalaujama pagal REACH reglamentą [40].

45. Mano nuomone, nei REACH reglamento nuostatomis, nei jo tikslais valstybėms narėms nedraudžiama reikalauti, kad cheminių produktų gamintojai ir importuotojai teiktų nacionalinei institucijai tokią informaciją, kokią prašoma teikti Švedijos produktų registrui, siekiant įgyvendinti tokius tikslus, kokie išvardyti šios išvados 40 punkte. Taigi REACH reglamento preambulės 44 konstatuojamoji dalis, kurioje nurodyta, kad „visa registracijos dokumentacija turėtų būti pateikiama Agentūrai“, taikoma tik REACH reglamento derinimo srityje.

46. Man kaip tik atrodo, kad toks cheminių produktų registras, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali būti naudingas siekiant REACH reglamento tikslo užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, o ne tik laisvą cheminių medžiagų judėjimą vidaus rinkoje.

47. Pirma, kaip iš esmės teigia Suomijos, Norvegijos, Švedijos vyriausybės ir Komisija, toks cheminių produktų registras, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali padėti nacionalinėms kompetentingoms institucijoms patikrinti, ar ekonominės veiklos vykdytojai laikosi savo pareigų pagal REACH reglamentą. Juo, pavyzdžiui, galima naudotis norint patikrinti, ar cheminės medžiagos – atskiros arba esančios mišinio sudėtyje – gamintojas ar importuotojas arba gaminių, kurių sudėtyje yra cheminės medžiagos, gamintojas ar importuotojas pasiekia kiekių ribas, nuo kurių atsiranda pareiga registruoti pagal REACH reglamento 6 arba 7 straipsnį. Toks registras taip pat gali būti naudingas norint patikrinti, ar tolesnis naudotojas naudoja cheminę medžiagą, kuriai reikia autorizacijos, laikydamasis pirmesniam tiekimo grandinės dalyviui suteiktos autorizacijos sąlygų [41]. Taigi toks cheminių produktų registras, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali būti įtrauktas į valstybės narės sukurtą oficialiosios kontrolės sistemą pagal REACH reglamento 125 straipsnį ir galiausiai padėti tai valstybei narei vykdyti jos ataskaitų teikimo pareigas pagal 117 ir 127 straipsnius.

48. Antra, valstybė narė gali remtis tokiu registru siūlydama cheminių medžiagų, dėl kurių pagal REACH reglamentą reikia autorizacijos arba dėl kurių taikomas (-i) apribojimas (-ai), sąrašų pakeitimus.

37 — REACH reglamento 6 straipsnio 1 dalis. Be to, gaminių importuotojas arba gamintojas turi pateikti Agentūrai registracijos dokumentus dėl kiekvienos tų gaminių sudėtyje esančios cheminės medžiagos tik jeigu, be kita ko, tos cheminės medžiagos kiekis gaminių sudėtyje viršija vieną toną vienam gamintojui arba importuotojui per metus (7 straipsnio 1 dalis).

38 — Teismo posėdyje Švedijos vyriausybė patvirtino, kad maždaug 90 % visų registracijos Švedijos produktų registre atvejų susiję su cheminių medžiagų preparatais.

39 — Pavyzdžiui, Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklių 4 straipsnio įtraukos, susijusios su dažais, lakais ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktais ir produktų sudėtyje esančiais konservantais.

40 — Pavyzdžiui, Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklių 4 straipsnio įtraukos, susijusios su produkto funkcija arba produktais, kurie naudojami gamyboje kaip pirminiai produktai.

41 — REACH reglamento 56 straipsnio 2 dalis.

49. Dėl plačios Švedijos produktų registro aprėpties kompetentingos institucijos gali atlikti didesnio masto cheminių produktų gamybos arba naudojimo Švedijoje patikrinimus, kai naudojamas tam tikrą ribą viršijantis kiekis ir kai naudojama verslo tikslais. Taip yra iš dalies dėl to, kad nagrinėjamas pranešimo ir registravimo reikalavimas taikomas cheminių medžiagų *preparatų* ir pačių cheminių medžiagų gamybai arba importui ir asmeniui, kuris gamina arba importuoja bent 100 kilogramų cheminio produkto per metus (dešimtadalis REACH reglamento 6 ir 7 straipsniuose nustatytos ribos). Atliekant tokius patikrinimus, pavyzdžiui, gali paaiškėti, ką kompetentingos institucijos laiko nepriimtina rizika žmonių sveikatai arba aplinkai, kurią reikia mažinti visos Bendrijos mastu ir kuri susijusi su cheminės medžiagos gamyba, naudojimu arba teikimu rinkai [42]. Tokiu atveju Švedija gali pasiūlyti nustatyti naują apribojimą arba iš dalies pakeisti anksčiau nustatytą apribojimą XVII priede esančiame sąraše, teikdama Agentūrai dokumentaciją pagal REACH reglamento 69 straipsnio 4 dalį ir XV priedą [43]. Iš tiesų tai rodo, kad ES teisės aktų leidėjas suteikė valstybėms narėms pagrindinį vaidmenį ne tik individualiai užtikrinant REACH reglamento įgyvendinimą, bet ir keičiantis informacija per Agentūrą (pirmiausia per Valstybių narių komitetą, įsteigtą pagal REACH reglamento 76 straipsnio 1 dalies e punktą) siekiant įvertinti galiojančias taisykles ir pagal poreikį siūlyti toliau jas derinti [44].

50. Taigi darytina išvada, kad REACH reglamento 128 straipsniu valstybėms narėms nedraudžiama priimti tokių nuostatų, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamos Aplinkosaugos kodekso, Nutarimo ir Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklių nuostatos, numatant, jog asmuo, kuris verslo tikslais į valstybės narės teritoriją importuoja tam tikrą cheminių produktų kiekį per metus, privalo pranešti apie tokį importą valdžios institucijai, kad šie produktai būtų įregistruoti cheminių produktų registre siekiant apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą.

Ar pagal SESV 34 ir 36 straipsnius draudžiama nustatyti tokį pranešimo ir registravimo reikalavimą, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje (antrasis klausimas)?

51. Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės nuostatos nepatenka į REACH reglamento suderinimo sritį, būtina atsakyti į antrąjį klausimą dėl laisvo prekių judėjimo [45]. Ar Aplinkosaugos kodekso 14 skyriaus 12 straipsnyje nustatytas ir Nutarimu ir Cheminių medžiagų inspekcijos taisyklėmis įgyvendinamas pranešimo ir registravimo reikalavimas yra kiekybinio importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip apibrėžta SESV 34 straipsnyje, ir kiek jis taikomas kitų valstybių narių kilmės cheminiams produktams? Jeigu taip, ar tokį reikalavimą galima pateisinti tikslu apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą?

52. Visas valstybės narės priemones, kuriomis gali būti tiesiogiai arba netiesiogiai faktiškai ar galimai kliudoma prekybai Europos Sąjungos viduje, reikia laikyti turinčiomis tokį pat poveikį kaip kiekybiniai apribojimai, kaip apibrėžta SESV 34 straipsnyje [46]. Pirmiausia importo formalumai gali kliudyti prekybai vidaus rinkoje ir sumažinti galimybes patekti į rinką prekėms, kurios tiesėtai gaminamos ir teikiamos rinkai kitose valstybėse narėse [47].

42 — REACH reglamento 68 straipsnio 1 dalis.

43 — Tokioje dokumentacijoje nurodoma cheminės medžiagos tapatybė ir siūlomas (-i) apribojimas (-ai), trumpas pagrindimas, informacija apie pavojų ir riziką, informacija apie alternatyvias chemines medžiagas ir technologijas, informacija, kodėl reikia imtis Bendrijos lygmens veiksmų, ir informacija apie siūlomo apribojimo socialinį ir ekonominį poveikį.

44 — Žr. pirmiausia 20, 21, 103, 105 ir 119 konstatuojamąsias dalis.

45 — Pagal analogiją žr., pavyzdžiui, Sprendimo *ATRAL*, C-14/02, EU:C:2003:265, 49 ir 61 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *Radlberger Getränkegesellschaft ir S. Spitz*, C-309/02, EU:C:2004:799, 56 ir 57 punktus.

46 — Žinoma „Dassonville taisyklė“ (Sprendimo *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5 punktas). Žr. neseniai priimto Sprendimo *Capoda Import-Export*, C-354/14, EU:C:2015:658, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

47 — Žr., be kita ko, Sprendimo *Ahokainen ir Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 21 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

53. Nors pagrindinėje byloje nagrinėjamas pranešimo ir registravimo reikalavimas nėra būtinoji sąlyga, kad cheminį produktą būtų galima teikti Švedijos rinkai [48], dėl jo privalomo pobūdžio, detalios informacijos, kurią registruotojas turi pateikti Cheminių medžiagų inspekcijai, ir baudų už reikalavimo nevykdymą cheminių produktų, importuojamų į Švediją iš kitų valstybių narių, laisvas judėjimas gali būti apribotas [49].

54. Švedijos vyriausybė teigia, kad toks apribojimas pateisinamas turint omenyje tikslą apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą, kurio siekiama pagrindinėje byloje nagrinėjamomis nacionalinėmis nuostatomis [50].

55. Pagal SESV 36 straipsnį SESV 34 straipsniu nedraudžiama drausti arba riboti importą, be kita ko, remiantis siekiu apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, kai toks draudimas arba apribojimas proporcingas šiems tikslams. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinė priemonė, kuria gali būti kliudoma prekybai vidaus rinkoje ir kuriai netaikoma SESV 36 straipsnyje įtvirtinta išimtis, gali būti pateisinama tam tikrais „imperatyviais reikalavimais“, kaip antai tikslu apsaugoti aplinką, jeigu tokios priemonės vienodais taikomos vidaus prekėms ir prekėms iš kitų valstybių narių [51] ir yra proporcingos siekiamam tikslui [52]. Vadinasi, nacionalinės priemonės turi būti tinkamos siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršyti to, kas reikalinga šiam tikslui pasiekti [53].

56. Šioje byloje nagrinėjamu nacionalinėje teisėje įtvirtintu reikalavimu siekiama, be kita ko, aplinkos apsaugos ir jis taikomas cheminių medžiagų importui ir gamybai. Taigi juo importuotos prekės nediskriminuojamos palyginti su vietos prekėmis.

57. Kadangi aplinkos apsauga ir žmonių gyvybės ir sveikatos apsauga yra glaudžiai susiję tikslai, tikslinga nagrinėti juos kartu [54].

58. Dėl proporcingumo testo pirmos dalies aišku, kad Švedijos produktų registras yra tinkama priemonė kai kurių šios išvados 40 punkte išvardytų tikslų įgyvendinimui užtikrinti. Pirma, tas registras suteikia kompetentingoms institucijoms naudingos informacijos, kuria vadovaudamosi jos gali nustatyti, kur atlikti patikrinimus remiantis rizikos įvertinimu. Todėl tikėtina, kad jis padeda stebėti cheminių produktų gamybą arba naudojimą verslo tikslais Švedijoje. Vykdant stebėseną reikia užtikrinti, kad ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi savo pareigų pagal REACH reglamentą [55]. Be to, Švedijos produktų registro duomenų bazėje kaupiami statistikos duomenys apie cheminių medžiagų naudojimą ir pardavimą; tai suteikia galimybę analizuoti tendencijas, pavyzdžiui, susijusias su Švedijos pramonėje naudojamų pavojingų cheminių medžiagų kategorijomis ir kiekiais, arba į Švediją importuojamų produktų dalį, palyginti su šioje šalyje gaminamais produktais. Galiausiai neginčijama, kad Švedijos produktų registras (ir galbūt jame kaupiama statistika ir jo suteikiamos tendencijų analizės galimybės) gali suteikti naudingos informacijos nacionalinėms kompetentingoms institucijoms formuojant aplinkos politiką.

48 — Žr. šios išvados 39 punktą.

49 — Pagal analogiją žr. Sprendimo *Kieffer ir Thill*, C-114/96, EU:C:1997:316, 28 punktą.

50 — Žr. šios išvados 34 punktą.

51 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Aragonesa de Publicidad Exterior ir Publivia*, C-1/90 ir C-176/90, EU:C:1991:327, 13 punktą.

52 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Komisija / Danija*, C-302/86, EU:C:1988:421, 9 ir 12 punktus; Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-320/03, EU:C:2005:684, 70 punktą ir Sprendimo *Mickelsson ir Roos*, C-142/05, EU:C:2009:336, 32 punktą.

53 — Žr., be kita ko, Sprendimo *ATRAL*, C-14/02, EU:C:2003:265, 64 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

54 — Pagal analogiją žr. Sprendimo *Mickelsson ir Roos*, C-142/05, EU:C:2009:336, 33 punktą.

55 — Žr. šios išvados 47 punktą..

59. Tačiau nesu tikra, kad Švedijos produktų registras yra tinkama priemonė greitai ir tinkamai reaguoti į avarijas, kaip antai apsinuodijimus arba gaisrus įrenginiuose, kuriuose saugomi ar tvarkomi cheminiai produktai. Daug informacijos apie cheminius produktus apskritai neprivaloma teikti Cheminių medžiagų inspekcijai iš karto po importo. Tokią informaciją atsiradus pareigai pranešti reikia pateikti tik iki kitų kalendorinių metų vasario 28 d. Todėl visiškai įmanoma, jog Švedijos kompetentingos institucijos *neturės* būtinos informacijos, kad galėtų tinkamai reaguoti į su cheminiais produktais susijusią avariją. Informacija gali būti (visiškai teisėtai) dar nepateikta [56].

60. Dėl antros proporcingumo testo dalies man atrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu pranešimo ir registravimo reikalavimu neviršijama tai, kas reikalinga šios išvados 58 punkte išvardytiems tikslams pasiekti.

61. Pirma, to reikalavimo poveikis prekybai vidaus rinkoje yra, ko gero, ribotas [57]. Dėl šio reikalavimo nekyla kliūčių kitų valstybių narių kilmės cheminių produktų pateikti Švedijos rinkai [58].

62. Antra, pritariu Danijos ir Švedijos vyriausybėms, kad įvairias šios išvados 40 punkte apibūdintas funkcijas (atsižvelgiant į 58 punkte nustatytas ribas) galima įgyvendinti, taigi ir užtikrinti aplinkos ir žmonių gyvybių ir sveikatos apsaugos lygį, kurį nori pasiekti Švedija, tik turint bendrą cheminių produktų Švedijoje apžvalgą, kurią ir siūlo Švedijos produktų registras. Pagal REACH reglamentą sukurtas ES registras tokios apžvalgos nesuteikia [59].

Išvada

63. Remdamasi išdėstytais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui į *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas, Švedija) prejudicinius klausimus atsakyti taip:

Dėl tinkamo aiškinimo nei 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) 128 straipsniu, nei SESV 34 ar 36 straipsniu valstybei narei nedraudžiama priimti tokių nuostatų, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai, numatant, jog asmuo, kuris verslo tikslais į valstybės narės teritoriją importuoja tam tikrą cheminių produktų kiekį per metus, privalo pranešti apie tokį importą valdžios institucijai, kad šie produktai būtų įregistruoti cheminių produktų registre siekiant apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą.

56 — Žinoma, kompetentingos institucijos gali turėti svarbią informaciją dėl kitų priežasčių. Teismo posėdyje Švedijos vyriausybė paaiškino, kad gali būti atskirų nacionalinės ar vietos teisės aktų, kuriais, pavyzdžiui, reglamentuojamas pavojingų cheminių medžiagų vežimas. Svarbią informaciją taip pat galima gauti vykdant pranešimo reikalavimą pagal 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos direktyvos 96/82/EB dėl didelių, su pavojingomis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės (OL L 10, 1997, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 410) (toliau – direktyva „Seveso II“) 6 straipsnį. Ši nuostata nuo 2015 m. birželio 1 d. pakeista 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičiančios ir vėliau panaikinančios Tarybos direktyvą 96/82/EB (OL L 197, 2012, p. 1) (toliau – direktyva „Seveso III“), 7 straipsniu.

57 — Dar kartą pabrėžiu, kad šie argumentai susiję su pačiu pranešimo reikalavimu, o ne mokesčiais, kuriuos Švedija ima už į jos teritoriją importuojamus cheminius produktus.

58 — Žr. šios išvados 39 punktą.

59 — Žr. šios išvados 42 ir 43 punktus.